

Загреба Ю. О.

здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня

Науковий керівник: Подплетній В. В., канд. екон. наук, доцент кафедри

фінансів, банківської справи та страхування

Центральноукраїнський національний технічний університет

м. Кропивницький, Україна

ЦИФРОВА ВАЛЮТА ЦЕНТРАЛЬНОГО БАНКУ ЯК НОВА ЕВОЛЮЦІЙНА ФОРМА ГРОШЕЙ

Central Bank Digital Currency (CBDC) – це цифрова форма існуючих паперових грошей, що емітується центральним банком і має статус законного платіжного засобу. Потенційно CBDC можуть застосовуватися для всіх типів платежів з використанням різних технологій.

Експерти вже називають цифрові валюти центральних банків однією з найважливіших тенденцій, які визначають майбутнє грошей в найближче десятиліття. Згідно зі звітом Банку міжнародних розрахунків, станом на початок 2019 року дослідженнями в області CBDC займалися 70% центробанків. Через пандемію COVID-19 робота зі створення цифрових валют в різних країнах тільки прискорила [1].

Сьогодні центробанки і так практикують віртуальну емісію валюти, а значна частка платежів і переказів відбувається в безготівковій формі.

Переваги CBDC перед фіатними валютами:

- зниження операційних витрат;
- підвищення швидкості проведення операцій;
- поліпшення якості роботи платіжних систем шляхом автоматизації процесу.

CBDC дозволить фінансовим регуляторам контролювати обіг коштів і відстежувати грошові потоки, включаючи витрати державних відомств. Як підсумок, влада отримає необхідні інструменти для боротьби з розкраданнями, шахрайством, відмиванням грошей та іншими протизаконними діями.

CBDC вважається безпечніше фіатних грошей, оскільки їх важче підробити або безкарно використовувати в фінансових махінаціях. Однак тут багато що залежить від технічної реалізації активу. Якщо цифрова валюта заснована на блокчейні — ступінь захисту досить висока. Повністю централізовані монети більш уразливі, в тому числі й перед хакерськими атаками [2].

Однією з перших країн, влада якої задумалась про CBDC, стала Швеція. Причина – вкрай низьке використання готівки (на неї припадає лише 5% всіх платежів домогосподарств, тоді як банківськими картами платили 60%

населення). Тестування «цифрової крони» (e-krona) почали в 2017 році. Через три роки досліджень проект перейшов в пілотну стадію. У розробці CBDC регулятора допомагає компанія Accenture – вона відповідає за платежі, депозити, перекази та інші функції на блокчейні R3 Corda [3].

Уругвай, одна з найбільш економічно благополучних країн Латинської Америки, проводив пілотне тестування власної CBDC (e-peso) з вересня 2017 року по квітень 2018 року серед звичайних споживачів і підприємств. Замість розподіленого реєстру працювали цифрові гаманці, керовані державною телекомунікаційною компанією Antel. При цьому в системі e-peso були передбачені анонімні транзакції і перекази без підключення до інтернету, а кожна «банкнота» e-peso мала унікальний криптографічний підпис. Зараз результати проекту оцінюють з точки зору доцільності анонімності користувачів, можливості впровадження «процентних» інструментів і загального впливу на економіку [4].

Станом на липень 2020 року Китай знаходиться найближче до повноцінного запуску CBDC. Проект КНР отримав назву DCEP (Digital Currency Electronic Payment - цифрова валюта для електронних платежів). За даними китайських ЗМІ, робота над створенням цифрової версії юаня прискорилося на тлі спалаху коронавіруса в країні.

Для роботи з національною криптовалютою Китайський ЦБ залучив чотири державні банки. Користуватися цифровим активом можна буде через мобільний додаток. Також в китайських ЗМІ з'явилася інформація про підготовку до тестування криптовалюти в рамках зимових Олімпійських ігор 2022 року [5].

Як тільки стало відомо, що Китай почав роботу над створенням криптовалюти, інші центробанки також задумалися про випуск аналогічних фінансових інструментів.

Згідно з дослідженням, ще однією країною, яка активно розвиває «роздрібну» CBDC, стала Україна. Національний банк України (НБУ) успішно протестував «цифрову гривню» протягом чотирьох місяців 2018 року. В ході тесту НБУ «випустив» 5443 електронних гривні, які були задіяні на 79 гаманцях на смартфонах. Гаманці можна було додатково поповнити через платіжну систему «Простір», інтегровану в платформу CBDC. Користувачі могли переводити цифрові гроші між гаманцями, поповнювати баланс мобільних номерів оператора LifeCell і робити благодійні пожертви.

Сама платформа була побудована на приватній версії протоколу Stellar і мала два рівні: на першому НБУ в односторонньому порядку керував реєстром, на другому банки і фінансові установи управляли операціями [6].

Дослідники вважають, що країна, яка першою випустить національну криптовалюту, стане лідером ринку. Цифровий актив зробить розрахунки дешевше та швидше, а в умовах пандемії – ще й безпечнішими.

Література:

1. Proceeding with caution - a survey on central bank digital currency: веб-сайт. URL: <https://www.bis.org/publ/bppdf/bispar101.htm> (дата звернення 04.11.2020).
2. Криптовалюта CBDC: что это и каковы перспективы: веб-сайт. URL: <https://beincrypto.ru/learn/vse-cto-nuzhno-znat-o-cbdc> (дата звернення 04.11.2020).
3. E-krona | Sveriges Riksbank: веб-сайт. URL: <https://www.riksbank.se/en-gb/payments-cash/e-krona> (дата звернення 04.11.2020).
4. Uruguayan e-Peso on the context of financial inclusion - licandro_pres: веб-сайт. URL: https://www.bis.org/events/eopix_1810/licandro_pres.pdf (дата звернення 04.11.2020).
5. Digital Yuan Archives - CoinDesk: веб-сайт. URL: <https://www.coindesk.com/tag/digital-yuan> (дата звернення 04.11.2020).
6. Макроекономічний та монетарний огляд - Analytical Report on E-hryvnia: веб-сайт. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Analytical%20Report%20on%20E-hryvnia.pdf (дата звернення 04.11.2020).